

saa længe Loven varede. Det var fastsat, at denne Lov skulde forandres senest 1863; den skulde kun gælde til 1. April 1863. Men saa vide vi jo, at der kom urolige Aar, og det gik med denne Sag som med saa mange andre; den blev skudt ud til efter Krigen, og først 1868 fik man Loven revideret. Den kom i det væsentligste til at lyde ligesom den tidligere Lov. Kun at Overgangsbestemmelserne udgik.

I den Sundhedsvedtægt, vi den Gang fik i København — saavel i den første af 1860 som i den anden, der var af Maj 1886, og som blev stadfæstet den 15. Juni 1886 — staar der i § 17, at ved Indretning af faste Retirader i en Bygnings Etager blive Sundhedskommissionens Forskrifter at iagttage, og i en Parentes staar der: jvf. Bygningsloven af 21. Novbr. 1871 § 62, hvilket senere er forandret til Loven af 12. April 1889 § 58. Altsaa Sundhedskommissionen fik her en Myndighed — og det var jo den Myndighed, man i Rigsdagen var bange for, den skulde faa — til at afgøre saadanne Sager vedrørende Byernes eller større Landsbyers Sundhedsforhold, og efterhaanden er der jo i alle Landets Købstæder og vel ogsaa i flere Landsbyer opstaaet Sundhedsvedtægter, som naturligvis ere og maa være forskellige. Hver Plads har jo sin særlige Karakter, og Sundhedsvedtægterne lempes efter de stedlige Forhold, og derfor maa de være forskellige. Det er ikke mig bekendt, at der har været nogen Kollision mellem Minister og Sundhedskommission før, men det er ganske uomtvistet, at Sundhedskommissionerne have en Myndighed til at træffe de Bestemmelser, som ere nævnte i deres Vedtægter, og at deres Forskrifter faktisk ere bindende for Kommunens Beboere. Det er et Vandkloset-Spørgsmaal, jeg vil tale om, men man forstaar, at for mig er det Spørgsmaal ganske underordnet, hvorvidt Ministeren reelt har Ret i sin Afgørelse eller ikke; det ligger slet ikke for. Det kan godt være, at hvis jeg kom til at skulle afgøre denne Sag, vilde jeg holde med Ministeren, men det er slet ikke det afgørende. Det afgørende er det, om Ministeren har Kompetence til at gribe ind i dette Spørgsmaal, som sket er, og det er det, jeg gerne vilde høre Ministerens personlige Mening om.

I den nævnte § 58 af Bygningsloven siges der, at Latriner maa kun anbringes i en Bygnings Etager under Iagttagelse af de Forskrifter, som Sundhedskommissionen finder det nødvendigt at give, altsaa

omtrent det samme, som staar i Sundhedsvedtægten, og Sundhedskommissionen i København har jo Tid efter anden efter de vekslende Krav og efter det Fysiognomi, som Byens Hygiejne har krævet for Byen, udgivet de saakaldte Forskrifter, som naturligt have maattet skifte. Der er fem Gange udgivet saadanne Forskrifter, nemlig 19. Marts 1875, 15. April 1887, 15. Juni 1898, 1. Juni 1902 og sidste Gang 1. November 1905. Det er jo først i den sidste halve Snes Aar, at Spørgsmaalet om Vandklosetter er trængt saa stærkt frem, og i 1898 fik man en ret streng Bestemmelse derom. Den viste sig at være vanskelig at gennemføre; saa lempede Sundhedskommissionen sig efter de Krav, der fremsattes af Husejerne, dels ved de nyere Forskrifter af 1902, og senere har Sundhedskommissionen, da Ejerne mere og mere krævede Vandklosetter indførte, igen ved Forskriften af 1. November 1905 maattet lempe sine Bestemmelser saadan, at Vandklosetter kunde komme ind paa flere Steder, hvor man før ikke kunde faa dem. Men med Undtagelse af et eneste Sted i Sundhedsvedtægten er der hverken i den første Lov af 1858 eller i den senere af 1868 eller i Sundhedsvedtægten af 1860 eller i den nugældende af 1886 eller i de senere vedtagne, af Justitsministeren stadfæstede Ændringer eller noget andet Sted saa meget som antydet, at Ministeren har en Ret til at omstøde Sundhedskommissionens Afgørelser. Det Sted, jeg sigter til, er § 2 i Sundhedsvedtægten for København. Der staar: „Den udøvende Myndighed i alle Sundhedspolitivæsenet vedkommende Tilfælde forbliver paa Kommissionens Vegne hos Politidirektøren, hvem det særlig paa ligger som Kommissionens Formand at paase Overholdelsen af de Sundhedspolitiet vedkommende Love og andre Bestemmelser; han kan i paakommende Tilfælde nægte at bringe de af Kommissionen tagne Beslutninger til Udførelse, men skal da uopholdelig bringe Sagen ind for vedkommende Ministerium.“ Det er rene Ord for Pengene. Der er der en Adgang for Justitsministeren til gennem den af ham valgte Embedsmand, Politidirektøren, at standse en Afgørelse af Kommissionen og derved faa Indflydelse paa den og kunne snakke med om det. Det er det eneste Sted, hvor noget saadant hjemles ham. Men denne Hjemmel er ikke bleven benyttet i den Sag, jeg sigter til. Politidirektøren, der, som nævnt i denne Paragraf, er Formand i Sundhedskommissionen, har været med til paa denne Sags forskellige Stadier